

Uchwała Nr 26/IV/2018
Rady Miasta Ostrołęki
z dnia 27 grudnia 2018 roku

w sprawie uchwalenia Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2019 rok

Na podstawie art. 4¹ ust. 1, 2 i 5, art. 18² ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2137, ze zm.) oraz art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 994, ze zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1.

Uchwała się Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ostrołęce na 2019 rok stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Ostrołęki.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2019 r.

Przewodniczący Rady Miasta
Ostrołęki

Wojciech Zarzycki

Załącznik do uchwały Nr 26/IV/2018
Rady Miasta Ostrołęki z dnia
27 grudnia 2018 roku w sprawie
uchwalenia Miejskiego Programu
Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych na 2019 rok.

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2019 r.

Zgodnie z zapisem ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2137, ze zm.) w art. 1, organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego są obowiązane do: podejmowania działań zmierzających do ograniczenia spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania; inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów; działań na rzecz trzeźwości w miejscu pracy; przeciwdziałania powstawaniu i usuwaniu następstw nadużywania alkoholu, a także wspierania w tym zakresie działalności organizacji społecznych, których celem jest krzewienie trzeźwości i abstynencji; współdziałania również z Kościołem Katolickim i innymi kościołami w zakresie wychowania w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi.

Natomiast art. 4¹ ust. 2 wyżej wymienionej ustawy mówi również, że gmina realizuje zadania z tego obszaru w postaci zapisów corocznie uchwalanego gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Samorząd gminy, na mocy cytowanej ustawy, posiada kompetencje do prowadzenia działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu w lokalnej społeczności.

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2019 rok określa zadania własne gminy w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi poprzez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności w zakresie ograniczania szkód zdrowotnych i dostępności do alkoholu oraz zapobiegania negatywnym następstwom nadużywania alkoholu.

Program uwzględnia oraz realizuje cele operacyjne oraz zadania szczegółowe dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych określone w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2016-2020 w ramach Krajowego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, takie jak:

Załącznik do uchwały Nr 26/IV/2018 Rady Miasta Ostrołęki z dnia 27 grudnia 2018 roku
w sprawie uchwalenia Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2019 r.

- 1) Promocja zdrowia.
- 2) Profilaktyka.
- 3) Redukcja szkód, rehabilitacja (readaptacja, reintegracja) zdrowotna, społeczna i zawodowa.
- 4) Diagnozowanie i badanie zjawisk związanych z używaniem alkoholu.

Problem nadużywania i uzależnienia od różnych substancji psychoaktywnych jest obecnie jednym z najważniejszych problemów społecznych. Problem ten ma bardzo szeroki zasięg i niesie ze sobą poważne konsekwencje we wszystkich obszarach życia osób, których dotyczy. Przez ogólnie nazywane substancje psychoaktywne rozumiemy alkohol, narkotyki, dopalacze, ale także inne, często zupełnie legalne środki, takie jak leki uspokajające, pobudzające, nasenne i przeciwbólowe, czy kleje i rozpuszczalniki. Ludzie sięgają po alkohol z różnych powodów. Część z nich pije w sposób destrukcyjny, tj. szkodliwy nie tylko dla nich samych, ale również dla bliskich. Pewien odsetek tych osób uzależni się, czyli zachoruje na chorobę alkoholową.

W tym miejscu należy podkreślić fakt, że uzależnienie od alkoholu jest chorobą, którą trzeba leczyć, gdyż ma ona charakter postępujący. Dla wielu osób uzależnionych alkohol staje się szybkim i skutecznym sposobem radzenia sobie ze złymi emocjami. Prośby i zwracanie uwagi bliskich, aby osoba uzależniona odstawiła alkohol, napawa ją często lękiem, który przeradza się w złość, gniew, agresję, skierowaną najczęściej do osób mających bezpośredni kontakt, tzn. członków rodziny. Ponad 80% dorosłych Polaków spożywa napoje alkoholowe. Świadomość, że alkohol jest legalnym, społecznie akceptowanym środkiem zmieniającym świadomość, usypia czujność osób pijących, które zazwyczaj bagatelizują ryzyko zagrożeń wynikających z picia alkoholu. Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia Europejczyków. Ponad 200 rodzajów chorób i urazów ma udowodniony związek ze spożywaniem alkoholu, który wpływa na ośrodkowy układ nerwowy, wywołując zmiany nastroju, myślenia, spostrzegania, oceny rzeczywistości i zachowań. Większość problemów zdrowotnych o charakterze somatycznym bądź psychicznym pojawia się w wyniku przewlekłego nadużywania alkoholu. Należą do nich między innymi: stłuczenia, zapalenie lub marskość wątroby, alkoholowe zespoły psychoorganiczne, zapalenie trzustki, napady drgawkowe abstynencyjne czy polineuropatia obwodowa. Najbardziej dotkliwe konsekwencje ich używania ponoszą zwykle ludzie bardzo młodzi. Dla nich używanie środków zmieniających świadomość, wiąże się często z uzależnieniem, zaniedbaniem lub przerwaniem edukacji, przedwczesną inicjacją seksualną, niechcianą ciążą i wieloma innymi problemami rodzinnymi i osobistymi.

Nie bez znaczenia jest również fakt, że używanie substancji zmieniających świadomość w okresie dojrzewania emocjonalnego i społecznego, kształtowania się osobowości i psychiki człowieka zaburza ten proces powodując często niedostosowanie społeczne. Ponadto używanie substancji psychoaktywnych w każdym wieku może spowodować poważne zaburzenia nastroju, zmienić poczucie rzeczywistości i uniemożliwić właściwą jej ocenę, a przy długotrwałym używaniu wiele chorób somatycznych i psychicznych np. depresję, psychozę, próby samobójcze. Konsekwencje tych problemów ponosi nie tylko jednostka, ale całe społeczeństwo.

Z badań przeprowadzonych na zlecenie Miasta Ostrołęki w 2017 r. przez Centrum Rozwiązywania Problemów Społecznych w Warszawie wynika, że wzrosła liczba osób, które prowadziły samochody w stanie nietrzeźwości: **w 2014 r. – 203 os.; w 2015 r. – 284 os.; w 2016 r. – 508 os.** oraz prowadziły samochody po spożyciu alkoholu: **w 2014 r. – 44 os.; w 2015 r. – 67 os.; w 2016 r. – 102 os.** Badano również wśród mieszkańców Ostrołęki **wiek inicjacji alkoholowej**. O zwyczajach związanych ze spożywaniem alkoholu dobrze świadczy fakt, że **26%** osób zaczęło spożywać alkohol dopiero **po uzyskaniu pełnoletności**, a kolejne **39%** między **16 a 18 r. ż.** Z kolei tylko **2%** badanych **nigdy nie próbowało alkoholu**. Kolejną badaną kwestią była **częstotliwość spożywania alkoholu**. Tylko **11%** respondentów, to osoby deklarujące **abstynencję**. Największa liczba badanych przyznała, że pije alkohol kilka razy w roku (**35%**), a **26%**, że kilka razy w miesiącu.

W kwestiach takich, **jak: traktowanie alkoholu jako rozwiązanie trudnych sytuacji, prowadzenie po spożyciu alkoholu oraz spożywanie alkoholu w czasie ciąży czy podczas wykonywania pracy, mieszkańcy Ostrołęki są raczej jednomyślni i prezentują oni konstruktywne postawy**. Należy jednak wspomnieć, że w każdej z ww. kwestii od **2 do 8%** mieszkańców nie jest przekonanych o szkodliwości alkoholu.

Łącznie **59%** respondentów **zna przynajmniej jedną osobę zażywającą substancje psychoaktywne: narkotyki lub dopalacze**. **28%** osób wskazało na znajomość do 5 osób, mających podobny problem.

W polskim społeczeństwie oprócz narkotyków i dopalaczy poważnym problemem są również leki dostępne w aptekach. Niektóre z nich np. pseudoefedryna wywierają wpływ na układ nerwowy i mogą być stosowane niezgodnie z przeznaczeniem w celu wywołania efektów odurzających. Wiele osób może być także uzależnionych od powszechnie dostępnych leków przeciwbólowych. Okazuje się, że w środowisku lokalnym ten problem także występuje.

Aż 21% respondentów ma w swoim otoczeniu osoby uzależnione od leków, a kolejne 12% nie jest pewnych, ale ma podejrzenia, że osoby w ich otoczeniu mogą być uzależnione.

Bardziej niepokojące dane związane są z subiektywnym oszacowaniem uzależnienia od komputerów lub Internetu w lokalnym środowisku. **Spora część badanych mieszkańców (łącznie 79%) uważa, że tego typu uzależnienie jest dość i bardzo powszechne. Tylko 21% ocenia je jako dość i bardzo rzadkie zjawisko.**

Niewątpliwie ważną grupą, która może zarysować szczególny obraz problemów związanych z alkoholem występujących w gminie są sami pracownicy punktów sprzedaży alkoholu, spotykający się codziennie w swojej pracy z konsumentami tego napoju. Ich postawy wobec osób nabywających/konsumujących alkohol oraz przestrzeganie prawa w zakresie sprzedaży alkoholu mogą w znaczącym stopniu przyczynić się do ograniczenia problemów związanych z nadużywaniem alkoholu zarówno przez nieletnich jak i dorosłych. **Żaden z badanych sprzedawców napojów alkoholowych nie przyznał, że alkohol zawarty w piwie oraz winie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce.** Świadczy, to bardzo dobrze o niefunkcjonowaniu wśród nich mitu, że napoje o niższej zawartości alkoholu nie są tak naprawdę „alkoholem” i można pić je bez konsekwencji zdrowotnych ani uzależniania się. Podobnie, jak badani mieszkańcy, sprzedawcy reprezentują konstruktywne postawy dotyczące alkoholu: **większość uważa, że picie alkoholu nie pomaga w trudnych sytuacjach życiowych (łącznie 96%). Tylko 3% badanych** odpowiedziało, że prowadzenie samochodu po niewielkiej ilości alkoholu jest bezpieczne. **Żaden ze sprzedawców nie zgodził się ze stwierdzeniem, że kobiety w ciąży mogą bezpiecznie pić niewielkie ilości alkoholu. 100% sprzedawców** napojów alkoholowych w Ostrołęce **uważa, że alkohol nie powinien być dostępny dla osób poniżej 18. roku życia.** Sprzedawcy napojów alkoholowych w Ostrołęce deklarują, że przypadki **próby kupna alkoholu przez osobę poniżej 18 roku życia zdarzają się najczęściej kilka razy w tygodniu (53%).** Ostatnie badane zagadnienie dotyczyło subiektywnej oceny funkcjonowania kontroli punktów sprzedaży alkoholu w gminie. **Łącznie 67% badanych oceniło jej funkcjonowanie bardzo dobrze lub raczej dobrze.**

Cel programu

Głównym celem realizacji programu jest ograniczenie spożywania alkoholu, podniesienie jakości świadczonych usług oraz zmniejszenie szkód zdrowotnych, społecznych i ekonomicznych spowodowanych nadużywaniem alkoholu przez młodzież i osoby dorosłe.

Cele szczegółowe programu:

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.
4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.
5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.
6. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i dofinansowanie centrów integracji społecznej.

Cel szczegółowy nr 1

Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu

Zrealizowane w Polsce badania epidemiologiczne pozwalają oszacować liczbę osób uzależnionych od alkoholu na ok. 600 tys., zaś osób pijących alkohol szkodliwie na ok. 2,5 mln osób. Dlatego też dostępność profesjonalnej i efektywnej terapii warunkuje skuteczność innych działań podejmowanych na rzecz osób z problemem alkoholowym i członków ich rodzin. Liczba wniosków dot. objęcia leczeniem odwykowym złożonych

do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wyniosła: w 2014 r. - 59, w 2015 r. – 81, a w 2016 r. – 63, w 2017 r. – 86. MKRPA uznała za zasadne i złożyła do sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego następującą liczbę wniosków: w 2014 r. – 33, w 2015 r. – 24, w 2016 r. – 48, a w 2017 r. – 38.

Działania w ramach celu szczegółowego nr 1:

1. Udzielanie wsparcia placówkom leczenia od alkoholu, zapewniającego realizację efektywnych programów psychoterapii uzależnienia i współuzależnienia.
2. Zwiększenie kompleksowości opieki terapeutycznej poprzez dofinansowanie doskonalenia zawodowego pracowników lecznictwa odwykowego, w tym superwizji klinicznej.
3. Dofinansowanie kształcenia i podnoszenia kwalifikacji osób pomagającym ofiarom przemocy domowej.
4. Wspieranie działań stowarzyszeń abstynenckich i grup samopomocowych.
5. Współpraca z ośrodkami terapeutycznymi w zakresie pełnego, kompleksowego leczenia i rehabilitacji osób uzależnionych oraz współuzależnionych.
6. Finansowanie siedziby oraz działań Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
7. Wspieranie modernizacji programów terapeutycznych.
8. Tworzenie nowych i wspieranie już istniejących punktów konsultacyjnych.
9. Wzmocnienie działań interwencyjno – wspierających wobec rodzin, w których występują problemy alkoholowe.
10. Dofinansowanie zakupu programów psychoterapii grupowej i indywidualnej realizowanych przez podmioty uprawnione na terenie miasta.
11. Zapewnienie członkom rodzin z problemem alkoholowym pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą.
12. Współfinansowanie kosztów utrzymania telefonów zaufania.
13. Dofinansowanie programów rehabilitacji dla osób uzależnionych po zakończonych programach psychoterapii uzależnienia.
14. Zakup materiałów edukacyjnych dla pacjentów i terapeutów placówek odwykowych oraz doposażenie placówek lecznictwa odwykowego.
15. Uiszczanie kosztów sądowych oraz sporządzania opinii biegłych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu.
16. Wyrównywanie poziomu interdyscyplinarnego przygotowania osób zajmujących się pomocą osobom uzależnionym i współuzależnionym.

17. Wspieranie działań na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych w domach pomocy społecznej, noclegowni dla bezdomnych, Ośrodka Interwencji Kryzysowej, w tym poprzez zatrudnienie terapeuty uzależnień.

Wskaźniki osiągnięcia celu nr 1:

1. Liczba pracowników lecznictwa odwykowego podnoszących swoje kwalifikacje.
2. Liczba grup samopomocowych, działających na terenie miasta.
3. Liczba osób, które ukończyły leczenie odwykowe.

Cel szczegółowy nr 2

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie

Rodzina z problemem alkoholowym to taka, w której choćby jedna osoba nadużywa alkoholu lub też jest od niego uzależniona. Rodzina jako całość jest systemem, który ma swoją dynamikę, strukturę, emocjonalną więź, sposób komunikowania się, a picie jednej z osób, w negatywny sposób wpływa na wszystkich jej członków. To między innymi z tego powodu zmiana w zachowaniu jednego z członków rodziny wpływa na zachowanie pozostałych. Ważnym zadaniem osób pomagających jest kompleksowa diagnoza sytuacji rodzinnej oraz zaoferowanie pomocy zarówno rodzinie jako całości, jak i poszczególnym jej członkom.

Ponadto zazwyczaj ankietowane osoby zgadzają się ze stwierdzeniem, że przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol. Warto pamiętać, że spożywanie alkoholu nasila tendencję do stosowania przemocy, ale nie jest jej bezpośrednią przyczyną. Oznacza to, że wyleczenie uzależnienia od alkoholu nie pozwala na zakończenie problemu przemocy w rodzinie.

Wyniki badań przeprowadzonych, w Ostrołęce w 2017 r., wskazują, że 33% respondentów ma w swoim otoczeniu osoby, które doświadczają przemocy w rodzinie, a aż 22% podejrzewa, że tak się dzieje. Jednocześnie z danych OIK wynika, że liczba interwencji skutkująca założeniem Niebieskiej Karty wyniosła **w 2017 r. - 91, w 2016 r. – 66, w 2015 r. – 98, w 2014 r. – 73**. Dane wskazują również, że najczęściej ofiarami przemocy są kobiety.

Działania w ramach celu szczegółowego nr 2:

1. Utrzymanie stałego dostępu członkom rodzin, w których występuje problem alkoholowy i przemoc do kompleksowej oraz profesjonalnej pomocy.
2. Dofinansowanie działalności Zespołu Placówek Wsparcia Dziennego.
3. Dofinansowanie dożywiania dzieci uczęszczających na pozalekcyjne zajęcia edukacyjno - profilaktyczne.
4. Wspieranie już istniejących i wdrażanie nowych programów terapeutycznych dla ofiar przemocy domowej oraz edukacyjno - korekcyjnych dla sprawców przemocy domowej.
5. Upowszechnianie standardów interdyscyplinarnej pracy na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
6. Współfinansowanie zadań realizowanych przez placówki wsparcia dziennego oraz zajęć i programów opiekuńczo – wychowawczych dla dzieci zagrożonych patologią.
7. Udostępnianie specjalistycznej pomocy psychiatrycznej, psychologicznej, terapeutycznej i prawnej osobom dotkniętym przemocą domową oraz zapewnienie bezpiecznego schronienia w Ośrodku Interwencji Kryzysowej.
8. Kontynuowanie działań związanych z realizacją programów edukacyjno-profilaktycznych dla dzieci i młodzieży w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi, w tym wdrażanie programów interwencyjnych.
9. Współfinansowanie grup wsparcia, grup terapeutycznych, punktów konsultacyjnych dla ofiar przemocy.
10. Wzmocnienie działań służących zwiększeniu aktywności przedstawicieli policji, pracowników socjalnych oraz innych grup zawodowych w związku z procedurą „Niebieska Karta”.
11. Inicjowanie interwencji w przypadku diagnozy przemocy domowej.
12. Wspieranie programów pomocy psychologicznej i psychoterapii dla osób z syndromem Dorosłych Dzieci Alkoholików.
13. Dofinansowywanie programów psychoterapii uzależnienia dla wybranych grup pacjentów.
14. Wspieranie, w tym finansowe pracy zespołu interdyscyplinarnego.
15. Finansowanie programów dla rodziców, których celem jest zwiększenie ich kompetencji wychowawczych.
16. Podniesienie jakości pomocy udzielanej dzieciom pochodzącym z rodzin z problemem alkoholowym.

17. Dofinansowanie opracowywania i wdrażania programów oddziaływań edukacyjno – korekcyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.
18. Kolportaż materiałów informacyjno – edukacyjnych dla mieszkańców miasta na temat oferty pomocy dla członków rodzin z problemem uzależnienia i przemocy.
19. Prowadzenie działań mających na celu zmianę wzoru spożywania napojów alkoholowych.
20. Dofinansowanie programów terapeutycznych dla członków rodzin doznających przemocy.
21. Dofinansowanie prowadzenia grupy wsparcia dla ofiar przemocy.
22. Zorganizowanie i współfinansowanie szkolenia w zakresie realizacji procedury „Niebieska Karta”.
23. Finansowanie szkoleń dla członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
24. Wdrażanie do podstawowej opieki zdrowotnej programów wczesnego rozpoznawania i krótkiej interwencji wobec osób pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie.

Wskaźniki osiągnięcia celu nr 2:

1. Liczba rodzin z problemem alkoholowym objętych pomocą.
2. Liczba specjalistów pracujących z osobami z rodzin z problemem uzależnienia i przemocy.
3. Liczba placówek wsparcia dziennego funkcjonujących na terenie Ostrołęki.
4. Liczba grup wsparcia funkcjonujących na terenie Ostrołęki.
5. Liczba dzieci uczęszczających na zajęcia do placówek wsparcia dziennego.
6. Liczba osób objętych specjalistyczną pomocą z powodu przemocy domowej.

Cel szczegółowy nr 3

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych

Istotą oddziaływań profilaktycznych jest kształtowanie postaw poprzez wzmacnianie umiejętności i kompetencji społecznych oraz zastępowanie destruktywnych zachowań pozytywnymi. Zarówno w przypadku dzieci, jak i dorosłych cele te można osiągnąć dzięki odpowiednio zaprojektowanym warsztatom oraz szkoleniom zakładającym czynny w nich udział. Młodzi ludzie mają tendencje do podejmowania różnych działań ryzykownych dla

zdrowia np. używają różnych substancji psychoaktywnych. W związku z tym rekomendowane jest tworzenie programów edukacyjnych dotyczących różnych rodzajów środków uzależniających (alkohol, tytoń, narkotyki). Szczególnie cenne są środowiskowe programy profilaktyczne czynnie angażujące wiele grup danej społeczności (młodzież, rodziców, wychowawców, sprzedawców napojów alkoholowych, samorząd) w działania na rzecz ograniczania popytu na środki psychoaktywne poprzez m.in. wzrost świadomości społecznej i zmiany cech środowiska lokalnego.

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) podaje, że aż 50% zaburzeń zdrowia psychicznego prowadzących do nadużywania substancji psychoaktywnych, agresji i przemocy, a także innych zachowań antyspołecznych zaczyna się w okresie dojrzewania. Dzieci i młodzież są więc grupą wymagającą szczególnie intensywnych oddziaływań profilaktycznych.

Działania w ramach celu szczegółowego nr 3

1. Angażowanie rodziców poprzez realizację programów edukacyjnych, których celem jest wspieranie abstynencji dziecka i przygotowania go do podejmowania świadomych oraz odpowiedzialnych decyzji związanych z używaniem substancji psychoaktywnych.
2. Zwiększenie realizacji projektów skupiających się na profilaktyce problemów alkoholowych, ukierunkowanych na dzieci i młodzież.
3. Dofinansowanie zajęć pozalekcyjnych z elementami wczesnej profilaktyki w szkołach i innych placówkach oświatowych, opiekuńczo - wychowawczych, wsparcia dziennego oraz zakup sprzętu sportowego dla dzieci i młodzieży.
4. Wzrost liczby programów stanowiących alternatywę wobec używania środków psychoaktywnych przez dzieci i młodzież, w tym wspieranie pozalekcyjnych zajęć sportowych.
5. Inicjowanie lokalnych imprez profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, a także wspieranie programów i przedsięwzięć profilaktycznych opracowanych oraz realizowanych przez młodzież, skierowanych do grup rówieśniczych.
6. Realizowanie programów profilaktyczno – interwencyjnych dla młodzieży upijającej się.
7. Inicjowanie, finansowanie i współfinansowanie szkoleń, sesji oraz kursów w zakresie pracy profilaktycznej dla nauczycieli, pedagogów i innych grup zawodowych.
8. Udział samorządu w ogólnopolskich społecznych kampaniach edukacyjnych dotyczących profilaktyki i rozwiązywania problemów dotyczących uzależnień.

9. Realizowanie działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych.
10. Dofinansowanie wycieczki letniej dla dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych patologią, w tym alkoholizmem.
11. Kontynuowanie zadań wynikających z realizacji programu przeciwdziałania narkomanii, w tym prowadzenie działań pod nazwą PaT.
12. Wzmocnienie realizacji w szkołach programów profilaktycznych rekomendowanych przez PARPA.
13. Współorganizacja dla dzieci i młodzieży lokalnych imprez o charakterze kulturalnym oraz sportowo - turystycznym z elementami profilaktyki.
14. Wdrażanie realizacji programów z zakresu profilaktyki i edukacji zdrowotnej w środowiskach szkolnych oraz przedszkolnych.
15. Propagowanie dobrych praktyk i wzorców zachowań kierowanych do dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych, poprzez wspieranie imprez promujących trzeźwy styl życia.
16. Finansowanie zajęć i programów socjoterapeutycznych lub opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym.
17. Dofinansowanie organizacji wyjazdów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży jako kontynuacja całorocznej pracy profilaktycznej.
18. Współfinansowanie programów terapii dla młodzieży używającej alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.
19. Wdrażanie działań profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej, w tym w zakresie problemów wynikających z uzależnień behawioralnych oraz używania środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych.
20. Kształtowanie kompetencji młodych ludzi w zakresie właściwych postaw wobec substancji psychoaktywnych, w tym alkoholu.
21. Profilaktyka alkoholowego zespołu płodowego kobiet w ciąży FAS.
22. Uaktualnianie i rozpowszechnianie informatora „Gdzie szukać pomocy” zawierającego informacje o potencjalnych, instytucjonalnych partnerach do współpracy, ich zadaniach i kompetencjach.
23. Współfinansowanie artykułów prasowych i audycji radiowych dot. problematyki uzależnień skierowanych do mieszkańców miasta.
24. Kreowanie działań z obszaru profilaktyki wśród młodzieży, w celu nabycia umiejętności asertywnej odmowy, w przypadku kontaktu z osobami proponującymi środki psychoaktywne.
25. Wspieranie działań na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości na drogach.

26. Finansowanie organizacji szkoleń dla sprzedawców napojów alkoholowych, w celu zintensyfikowania działań na rzecz ograniczania dostępu do alkoholu.

Wskaźniki osiągnięcia celu nr 3:

1. Liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w programach z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
2. Liczba dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych patologią, w tym alkoholizmem biorąca udział w różnych formach wypoczynku letniego.
3. Liczba młodzieży biorąca udział w profilaktyce alkoholowego zespołu płodowego kobiet w ciąży FAS.
4. Liczba i rodzaj kampanii z zakresu uzależnień, w których uczestniczy samorząd.
5. Liczba osób uczestniczących w kursach oraz szkoleniach z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy.
6. Liczba sprzedawców uczestniczących w szkoleniach z zakresu przestrzegania zakazu sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom nieuprawnionym.
7. Liczba programów realizowanych na rzecz dorosłych z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.

Cel szczegółowy nr 4

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych

Realizowanie poszczególnych zadań gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych samorząd może zlecić organizacjom pozarządowym oraz uprawnionym podmiotom na podstawie otwartego konkursu ofert. Uczestnikami działań w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych są też kościoły i związki wyznaniowe, mogą być także inne samorządy, podmioty lecznictwa odwykowego oraz inne instytucje i organizacje pozarządowe. Przy realizacji zadań z ww. celu szczegółowego ważnym partnerem dla gminy są również stowarzyszenia abstynenckie, które dość intensywnie promują zdrowy i trzeźwy styl życia dla osób uzależnionych i ich rodzin.

Działania w ramach celu szczegółowego nr 4:

1. Wykonywanie zadań wynikających z zapisów niniejszego programu wspólnie z organizacjami pozarządowymi, kościołami i innymi podmiotami uprawnionymi, które posiadają stosowny zapis określający ich zaangażowanie w sprawy związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień, w tym od alkoholu.

2. Współdziałanie z Ośrodkami Lecznictwa Odwykowego, Policją oraz innymi podmiotami i jednostkami funkcjonującymi na terenie miasta Ostrołęki lub obejmującymi swoimi działaniami osoby z Ostrołęki w zakresie zapobiegania problemom alkoholowym.
3. Współorganizacja i dofinansowanie działań polegających na organizacji festynów, imprez kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych promujących zdrowy styl życia.
4. Współdziałanie ze środowiskami abstynenckimi, które niosą pomoc organizując różnego rodzaju oddziaływania rehabilitacyjne po zakończonym leczeniu, kierowaną do osób uzależnionych i członków ich rodzin.
5. Zlecenie i finansowanie badań związanych z diagnozą problemową dot. używania środków psychoaktywnych.
6. Dofinansowanie tworzenia i realizacji programów z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi oraz narkomanii wśród dzieci, młodzieży i osób dorosłych.
7. Finansowanie grup terapeutycznych, programów postrehabilitacyjnych oraz mieszkania readaptacyjnego.
8. Wspieranie, w tym finansowanie programów terapeutycznych dla osób uzależnionych, nieradzących sobie z agresją.
9. Dofinansowanie zajęć i programów opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci w placówkach wsparcia dziennego.

Wskaźniki osiągnięcia celu nr 4:

1. Liczba podmiotów uprawnionych realizujących zadania określone w niniejszym programie, w formie zlecenia, na podstawie otwartego konkursu ofert.
2. Liczba umów podpisanych z podmiotami uprawnionymi realizującymi zadania określone w niniejszym programie, w formie zlecenia, na podstawie otwartego konkursu ofert.

Cel szczegółowy nr 5

Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Kierując się zasadą ograniczenia dostępności alkoholu na podstawie art. 12 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2137, ze zm.), po zasięgnięciu opinii jednostek pomocniczych Rada Miasta Ostrołęki uchwałą Nr 497/LXVI/2018 z dnia 28 czerwca 2018 r.

w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz określenia zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych ustaliła dla terenu miasta Ostrołęki:

- 1) maksymalną liczbę 175 zezwoleń na sprzedaż napojów zawierających do 4,5 % alkoholu oraz na piwo,
- 2) maksymalną liczbę 135 zezwoleń na sprzedaż napojów zawierających powyżej 4,5 % do 18 % alkoholu (z wyjątkiem piwa),
- 3) maksymalną liczbę 135 zezwoleń na sprzedaż napojów zawierających powyżej 18 % alkoholu.

Maksymalną liczbę 210 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży:

- 1) 70 zezwoleń na sprzedaż napojów zawierających do 4,5 % alkoholu oraz na piwo,
- 2) 70 zezwoleń na sprzedaż napojów zawierających powyżej 4,5 % do 18 % alkoholu (z wyjątkiem piwa),
- 3) 70 zezwoleń na sprzedaż napojów zawierających powyżej 18 % alkoholu.

Maksymalną liczbę 235 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży:

- 1) 105 zezwoleń na sprzedaż napojów zawierających do 4,5 % alkoholu oraz na piwo,
- 2) 65 zezwoleń na sprzedaż napojów zawierających powyżej 4,5 % do 18 % alkoholu (z wyjątkiem piwa),
- 3) 65 zezwoleń na sprzedaż napojów zawierających powyżej 18 % alkoholu.

Jednocześnie zapis ww. uchwały zabrania usytuowania na terenie miasta Ostrołęki miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych w odległości mniejszej niż 100 m od obiektów kultu religijnego, szkół, przedszkoli oraz instytucjonalnych placówek pieczy zastępczej. Odległości, o których mowa mierzone są wzdłuż najkrótszych ciągów jezdnych i pieszych, pomiędzy wejściem do obiektu a wejściem do punktu sprzedaży napojów alkoholowych. Natomiast przez ciągi jezdne rozumie się istniejące ulice, a przez ciągi piesze istniejące chodniki.

Istotą zawartego w uchwale zakazu, jest ochrona funkcjonowania wymienionych obiektów oraz przebywających w nich osób przed szkodliwymi, negatywnymi skutkami spożywania napojów alkoholowych. Zasady usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych dotyczą wszystkich placówek, zarówno prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży, jak i poza miejscem sprzedaży.

Ponadto w stosunku do liczby mieszkańców, przyjęta uchwałą Rady Miasta Ostrołęki liczba zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych ustalona została na wystarczającym poziomie, w związku z tym, że liczba punktów sprzedaży ma duży wpływ na poziom konsumpcji alkoholu, który z kolei wpływa na rozpowszechnianie problemów zdrowotnych i społecznych związanych z alkoholem.

Działania w ramach celu szczegółowego nr 5:

1. Systematyczne ograniczanie spożycia napojów alkoholowych, na terenie miasta Ostrołęki, poprzez przyjmowanie stosownych zapisów w przepisach prawa miejscowego.
2. Zapewnienie utrzymania na niezmiennym poziomie liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
3. Przy wydawaniu zezwoleń kierowanie się zasadą jak największej odległości punktu, w którym ma być prowadzona sprzedaż napojów alkoholowych od najbliższego działającego punktu sprzedaży napojów alkoholowych.
4. Przy wydawaniu zezwoleń kierowanie się kryterium prowadzenia przez wnioskodawcę jak najmniejszej liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych.
5. Wydawanie opinii o zgodności lokalizacji punktu sprzedaży i podawania napojów alkoholowych zgodnie z art.18 ust. 3a ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
6. Kontrola punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.
7. Kontynuowanie działań edukacyjnych dla sprzedawców napojów alkoholowych.
8. Zintensyfikowanie skuteczności egzekwowania prawa zakazującego sprzedaży napojów alkoholowych osobom niepełnoletnim i nietrzeźwym.
9. Kontynuacja działań prowadzonych wspólnie z Policją, Strażą Miejską oraz Inspekcją Handlową w zakresie naruszania prawa przez osoby handlujące napojami alkoholowymi.

Wskaźniki osiągnięcia celu nr 5:

1. Liczba interwencji powodujących cofnięcie zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych w związku z naruszeniem przepisów prawa.
2. Liczba punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.
3. Liczba kontroli punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.

Cel szczegółowy nr 6

Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i dofinansowanie centrów integracji społecznej

Załącznik do uchwały Nr 26/IV/2018 Rady Miasta Ostrołęki z dnia 27 grudnia 2018 roku
w sprawie uchwalenia Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2019 r.

Rozpowszechnianie działań Klubu Integracji Społecznej funkcjonującego w strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie, który pomaga w uzyskaniu pomocy osobom indywidualnym oraz ich rodzinom w odbudowywaniu i podtrzymywaniu umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej, w powrocie do pełnienia ról społecznych oraz w podniesieniu kwalifikacji zawodowych dostosowanych do potrzeb rynku pracy. KIS działa na rzecz integrowania się osób o podobnych trudnościach i problemach życiowych. Wspomaga samoorganizowanie się uczestników, podejmowanie wspólnych inicjatyw i przedsięwzięć w zakresie aktywizacji zawodowej oraz prowadzi działania profilaktyczne w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom (alkoholizmowi, narkomanii) i propagowania zdrowego trybu życia. KIS jednocześnie zajmuje się działaniami animacyjnymi w środowisku lokalnym.

Działania w ramach celu szczegółowego nr 6:

1. Dofinansowanie Klubu Integracji Społecznej w zakresie organizowania zajęć reintegracji społecznej i zawodowej osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin.
2. Dofinansowanie Klubu Integracji Społecznej w zakresie organizowania zajęć reintegracji społecznej i zawodowej osób bezdomnych uzależnionych od alkoholu, realizujących program wychodzenia z bezdomności.

Wskaźniki osiągnięcia celu nr 6:

1. Liczba osób nadużywających i uzależnionych od alkoholu, biorących udział w zajęciach reintegracji społecznej i zawodowej.
2. Liczba członków rodzin osób nadużywających i uzależnionych od alkoholu, biorących udział w zajęciach reintegracji społecznej i zawodowej.
3. Liczba osób bezdomnych nadużywających i uzależnionych od alkoholu, biorących udział w zajęciach reintegracji społecznej i zawodowej realizujących program wychodzenia z bezdomności.

Zasady pracy i wynagradzania Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

1. Zasady pracy Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych określa ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz regulamin pracy Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - załącznik do zarządzenia

Nr 70/2012 Prezydenta Miasta Ostrołęki z dnia 12 marca 2012 roku (ze zmianami) w sprawie powołania członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

2. Zasady wynagradzania Komisji:

- a) przewodniczącemu przysługuje zryczałtowane wynagrodzenie miesięczne w wysokości 50% minimalnego wynagrodzenia za pracę, ogłoszonego w obwieszczeniu Prezesa Rady Ministrów w Monitorze Polskim,
- b) zastępcy Przewodniczącego przysługuje zryczałtowane wynagrodzenie miesięczne w wysokości 30% minimalnego wynagrodzenia za pracę, ogłoszonego w obwieszczeniu Prezesa Rady Ministrów w Monitorze Polskim,
- c) członkom Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przysługuje wynagrodzenie za udział w posiedzeniach Komisji lub Zespołu w wysokości 15% minimalnego wynagrodzenia za pracę ogłoszonego w obwieszczeniu Prezesa Rady Ministrów w Monitorze Polskim, (przy czym w okresie miesiąca nie może przekroczyć 30% minimalnego wynagrodzenia za pracę). Członkom Komisji przysługuje wynagrodzenie za udział w jednym lub dwóch posiedzeniach Komisji albo Zespołu.

Udział w dodatkowych zebraniach Komisji / Zespołu (powyżej 2 razy w miesiącu) jest bezpłatny.

Realizatorzy Programu oraz zasady finansowania zadań określonych w programie.

1. Koordynatorem Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych we współpracy z Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Realizatorami programu są wydziały Urzędu Miasta, jednostki miejskie, organizacje pozarządowe oraz inne instytucje i podmioty.

2. Finansowanie Programu odbywać się będzie w ramach środków własnych Miasta pozyskanych tytułem opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Planowana kwota na 2019 rok wynosi: 950.000 zł. Ponadto w 2019 r. zostaną uwzględnione w wykazie wydatków w Dziale 851 Ochrona Zdrowia, Rozdział 85154 Przeciwdziałanie Alkoholizmowi, niewykorzystane środki w 2018 r., na realizację zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, które nie wygasają z końcem roku budżetowego.

Dochody z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wykorzystywane będą na realizację:

- 1) Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

- 2) Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii,
- 3) zadań realizowanych przez placówki wsparcia dziennego, o których mowa w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w ramach ww. programów.

Rada Miasta Ostrołęki otrzymuje corocznie sprawozdanie z realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.